

כל היר פרק שני נדה

יג.

עין משפט
נר מצוה

א א מיי פ"ד מהלכות
מטב ומשנת הלכה ו'
פ"ח מיי פכ"ח מהל' אסורי
ז"א סנה לאון ק"ח טושיע
י"ד מיי ק"ח סני א"י ופי'
ק"ו טע"ק י"ד ונכ"ד אלמס
שנת פ"ח י"ד ד"ק פ"ח:
ב ב מיי פכ"ח מהל' אסורי
כ"ח מהל' כ"ג סנה לאון
ק"ו טושיע א"י ע"ע סימן כ"ג
טע"ק ד'
ג ג מיי פ"ח מהלכות
תרומת הלכה ד'
ד ד מיי פכ"ח מהל' אסורי
כ"ח מהל' כ"ג סנה ע"ס
טושיע א"י ע"ע פ"ח טע"ק ד'
ו ו מיי פכ"ח מהלכות
אסורי כ"ח מהל' כ"ג סנה
לאון ק"ו טושיע א"י ע"ע פ"ח
טע"ק ד':
ז ז מיי פ"ד מהלכות
מטב ומשנת הלכה ו'
פ"ח מיי פכ"ח מהל' אסורי
ז"א סנה לאון ק"ח טושיע
י"ד מיי ק"ח סני א"י ופי'
ק"ו טע"ק י"ד ונכ"ד אלמס
שנת פ"ח י"ד ד"ק פ"ח:
ח ח מיי פכ"ח מהל' אסורי
כ"ח מהל' כ"ג סנה ע"ס
טושיע א"י ע"ע פ"ח טע"ק ד'
ט ט מיי פ"ח מהלכות
אסורי כ"ח מהל' כ"ג סנה
לאון ק"ו טושיע א"י ע"ע פ"ח
טע"ק ד':
י י מיי פ"ד מהלכות
מטב ומשנת הלכה ו'
פ"ח מיי פכ"ח מהל' אסורי
ז"א סנה לאון ק"ח טושיע
י"ד מיי ק"ח סני א"י ופי'
ק"ו טע"ק י"ד ונכ"ד אלמס
שנת פ"ח י"ד ד"ק פ"ח:
יא יא מיי פ"ד מהלכות
מטב ומשנת הלכה ו'
פ"ח מיי פכ"ח מהל' אסורי
ז"א סנה לאון ק"ח טושיע
י"ד מיי ק"ח סני א"י ופי'
ק"ו טע"ק י"ד ונכ"ד אלמס
שנת פ"ח י"ד ד"ק פ"ח:

כל היר. באנשים תקציץ. ואם לרץ לנדוק ידוק צלרו או
צחרס כלומר צגמי' וא"ת הא לקמן אמר דלמטה מעטרה
מוטר והיינו צפי האמה ושם הוא צדק עלמנו וי"ל דגם למעלה
לד הגוף לרץ לנדוק שמה הלך שם טפת קרי א"י אפי' מעטרה
ולמטה לא שרי אללא להשתין משום
נילוזות או משום ציט הכנסת אצל
כדי לנדוק עלמנו לא:

נשים דלאו בנות הרגשה ניהו. לר"מ
דמפרש (במות יב:) ג' נשים משמות בנות היינו
כריכות ושאר נשים מותרות משום [דלא] מפיסקל
אפריה ורביה י"ל כיון דלאו בנות אסור הרגשה
ניהו אפילו הוו מרגשות לפי ר"ת קשה לר'
יוחנן בן ברוקא דמלא (סס דף ק"ג:) על שנים
נאמר פרו וכו' ועוד רבי נמי דלא מפקדו אפ"ו
להשתות ורבי הוסיף ללא לל עושין שמונה
וי"ל דהיינו עעמא שהנשים לעולם מוריעות צפנים
ושם הוא דרך להורע אצל אנשים מוריעים בחון
ואין דרך להורע שם. ג"ו:

אורחו והתניא רבי אליעזר אומר
כו'. ואם תאמר לימא הא
דקאמר אוחו וזולע היינו למטה
מעטרה דשרי וי"ל א"ל יניח הזרע
לצד ע"ד פ"י האמה שז"ב לא יוכל
לעכבו אי נמי כיון שאז"ב צלמה
דזוקק שלא ילא זרע יש הרהור אפי'
למטה מעטרה וא"ת ומאי פריך מר'
אליעזר והלא רבנן פליגי עליה ושרו
וכן לקמן מאי פריך אדרבי יהודה
מרבי אליעזר וי"ל דרבנן לא שרו
אלא במשתין משום לעו ממזרות אצל
לזורך ד"א אסרי ורבי יהודה נמי
עומד במקום גבוה דליכא נילוזות
ולא היה אוחו אלא כדי שלא יפול מי
רגלים על הכותל וזהו לא שרו רבנן
אי נמי לטוף הודו חכמים לדברי ר'
אליעזר מדאמר צפרק כילד מצרכין
(בכרכות דף מ.) אין מי רגלים כלין
אלא ציטדה א"ן צפרת תיחוח או
צמקום גבוה והיינו כרבי אליעזר אצל
אוחו צלמה לא קאמר אפי' דמסתמא
כמו כן כלין ולקמן צפירקין (דף טו:)
שלש שנאמי וחסדי אוחו צלמה ומשתין
ולא הוזכר שם רבי אליעזר':

והלא ניצוצות ניהוין. וא"ת ושפסף
צידו כלמרי צפ' אמר להם
הממונה (וימא ל.) דמלוה צפסף וי"ל
דכשאין אוחו איכא רוב נילוזות ולא
סגי בצפסף אצל צלמו ליכא אלא מעט
וסגי בצפסף דליהו סגי בצפסף אף
כשאינו אוחו גס רבנן לא הוו שרו:
ויעמוד במקום גבוה. ואפילו
צקרקע קשה והא דלמא
צפרק מונוין אלו (בכרכות דף מ:) לא
ישתין לא על גבי מקום קשה ולא על גבי
כלי דלמא רב הני מורלי דבגל מהדרי
מיא לעין עיטס וי"ל דהתם מיירי
סמוך לפרת שהיא גבוה מכל הנהרות
כלמריקין (בכרכות דף נה.) כל הנהרות
למטה משלש הנהרות ושלא הנהרות יורד
מפרת ומפרת שהיא גבוה מכלס יורד
לעין עיטס שהיא גבוה כלמרי'
(זכח"ס דף נד:) סבור למצניח צעין
עיטס דמלי טפי אצל רחוק מפרת
או אפילו לתוך שאר נהרות שרי:
אם היה נשוי מותר. וצפ' כל כצני
(שבת דף קס"ג:) דקאמר דקרי
ליה לרבי רבינו הקדוש שלא הניח
ידו למטה מאצטנו היינו רבותא שהיה
נשוי והיה מחמיר על עלמנו:

כל היד המרבה לנדוק. שזדוקת
משוכחא. שממוך כך לא אחי לדי
ספק טומאה ובעלה לא
אחי לדי איסורא: **וצאנשים**. שזדוק
עלמנו מדיר צלמנו שמה ילא
ממנו קרי: **תקציץ**. שמתחמס ומרגיש
שכבת זרע לצטלה: **גב' הרגשה**.
שמודעוץ אצרו כשמחמסם ורואה
קרי: **אנשים**. משוכחת דקמי קאי
מרבה אצל חתקן צדנשים אפילו
חלה וימנא: **לענין וצב**. שלא זרע
ממנו ורואה לנדוק כדי למנות ראיותיו
שמים לטומאה ושלא לקרצן. וזכ
דומה למי צק של שעורים וצא מבשר
המת ושכבת זרע צא מבשר החי וקשורה
כלובן ציטה שאינה מוזרת: **צלרו**.
דבר קשה אינו מחמס: **צמטית עבה**.
קשה היא ואינה מחממת: **שנדועטו**
אצרו. שנעקר זרע מגופו: **אוחו**
צלמה. שלא ילא הזרע עד שיבלע את
התרומה שצפיו דתנן לקמן צפ' יולא
דופן (דף מ.) הוצ ובעל קרי אין
משתלחין עד שחלא עומלחן לחון: **כאילו**
מביא מבול. שעצירה זו היטה צידס
לכתיב (בכרכות א) כי השמים על צד
ואמרו צדמותן קלקלו: **כיון דבשר**
עקר. ומשום חמס דהשתא לא נפיק
מידי: **לא שנית**. וכי קמי למה זה דומה
(ט) דתחילתו לא ילא אלא ע"י משמוש
האבר שאינו נעקר יחד אלא כשהוא
ממשמש יולא מעט מעט והולך אצל
היכה דלא מהרגשה ונעקר כולו כאחד
מו לא מוסקי: **נילוזות ניסוין**. שאינו
אוחו ואינו מטיל למחוק: **כרוס**
שפכה. סריס אין מימי רגליו עושים
כיפה: **איסורא**. אסור לאחוז ואפילו
כאילו מביא מבול לעולם.
לעולם. שמתחמס ונח לדי
קרי. וזה חתקן על זר
התבל. מולאס שכבת זרע
לצטלה. דכתיב (בכרכות א)
השתח על צד שכל המטלות:
ובכ"י לקמן מ.) במטלות
עבה. שאינה מחממת צעני
שם. לא שכיח. והא דתניא
ה"מ היכה למתלה ומשמש
ומסת את עלמו ויאלל כל
שעה מעט. צלמ וצד שדועטו
אצרו נעקר כל הרע צידס
ושזו שני חזר ומתחמס
לעוק ע"ד מן שכבת אמת
(שם.) דבי כנישתא אשה
וירחי. שם מוקם שפיה
במדת נהרדעא. ויש אומר
ימיה ובלחו נעלו עמסין
מאצני ירושלם ומשמש
ונפלוס שם. והיינו דאן
ויחי צנהרדעא. עוקף דאן
ומתמיד כלן. והיינו לכתיב
(מטלס ק"ב) כי ירע ענדן
את אצניו (מ"ז מ"ו ובכ"י)
אחי דב: ומגיה (כ"ב.) ויש
פוחת שרבי וזר וקס
וממדי היטה שכני מליה
שם (ד"ה שם.) בירושל. חיל
על שם שמתפסס כל
המטעוים (בכרכות ב.)
ובכ"י שבת מ"ו. וכו' ע"ו)
דממרגמין ויפסע ובלג (ע"ו)
בשעת שלום. כגון
שהוא על אוחת מלכות (שבת

א) לקמן מ.) (ב) שבת מ"א.
לקמן מ"ב. (ג) לקמן מ"ג.
(ד) בכרכות לו. וז"ל ע"י עמי'
כפ"ד על גליון חמיה ע"ב
פירוש על שניאלה (ט) ע"ו
ע: (כמכות כ.) שבת מ"א.
(ו) ע"י: אמרנה (ז) לקמן
לה: (ח) ר"י: א"י:
(ט) ונע"י פ"ד: כ"י: כ"י:
ובגמלה כ"ו. וצ"ח מ"ג:
(י) ונע"י מוס' יומא ל. ד"ה
מזוה:

תורה אור השלם

1. ורע בעיניי אשך יפשה
הימת גם אתה.
2. והתחמס באלים תחת
כל עץ רעקן ששתי היקדים
בגולתים תחת חתם
הקלעים: ישעיהו יז ה'
3. אבר בראדון את כל
הקמיות אשר עברו שם
הגוים אשר אתם יורשים
אתם את אלהיהם על
הקרים הקרים ועל
ההקעות ותחת כל עץ
רעקן: דברים יב ה'

הגהות הב"ח

- (א) גבי' כנישתא דאן ויחי.
- ב' ע"י פכ"ח פ"י כ"ג טע"ק
וס"ס ח"ס אין מסרין:
(ג) רש"י ד"ה לא שכיח וכו'
הקמיות דומה למטלות:
(ד) ד"ה דאן וכו' הנוטעל
כ"ג פירוש העומד בתוך
חמס של נהרדעא:

מוסף רש"י

שנדועטו איבריו. נעקר
שכבת זרע מגופו (לקמן ח.)
כאילו מביא מבול
לעולם. שמתחמס ונח לדי
קרי. וזה חתקן על זר
התבל. מולאס שכבת זרע
לצטלה. דכתיב (בכרכות א)
השתח על צד שכל המטלות:
ובכ"י לקמן מ.) במטלות
עבה. שאינה מחממת צעני
שם. לא שכיח. והא דתניא
ה"מ היכה למתלה ומשמש
ומסת את עלמו ויאלל כל
שעה מעט. צלמ וצד שדועטו
אצרו נעקר כל הרע צידס
ושזו שני חזר ומתחמס
לעוק ע"ד מן שכבת אמת
(שם.) דבי כנישתא אשה
וירחי. שם מוקם שפיה
במדת נהרדעא. ויש אומר
ימיה ובלחו נעלו עמסין
מאצני ירושלם ומשמש
ונפלוס שם. והיינו דאן
ויחי צנהרדעא. עוקף דאן
ומתמיד כלן. והיינו לכתיב
(מטלס ק"ב) כי ירע ענדן
את אצניו (מ"ז מ"ו ובכ"י)
אחי דב: ומגיה (כ"ב.) ויש
פוחת שרבי וזר וקס
וממדי היטה שכני מליה
שם (ד"ה שם.) בירושל. חיל
על שם שמתפסס כל
המטעוים (בכרכות ב.)
ובכ"י שבת מ"ו. וכו' ע"ו)
דממרגמין ויפסע ובלג (ע"ו)
בשעת שלום. כגון
שהוא על אוחת מלכות (שבת

תוס' הרא"ש

מתני' כל היר המרבה וכו'
ובאנשים תקציץ.
באותו ניין שהוא מחמס
אבל משנה ולמטה או
בצרו או במטיל עבה אם
בא לבדוק בודק: נשים
דלאו בנות הרגשה ניהו.
פרש"י שאינן מחממת
ורואות קרי מחממת משמוש.
משמש הוא אל מחממת
אסור אלמא נשים מותרות
על השחתת זרע. וכן משמש
מתוך פ"ח שפי נשים
דלאו בנות הרגשה ניהו
שוארות דכל הלא הרגשה ומשמש שר"ל א"ג דמפקות זרע לבטלה טוב כל שהבדוק כדי להפריש מטומאת טהרות ומלשמש עם
בעלה בטומאה. אבל אנשים שאינן רואין קרי ולא הרגשה למה יבדוק אבל אם היו רואים בלא הרגש מקרי משוכח כשבדוק
א"ע"פ מוציא זרע מידי דהוה אוב. ועוד י"ל דלא בני איסור הרגשה ניהו א"ע"פ שמתחממת ורואת קרי וא"ת ומ"ס וכו"ת
משום דלא מפיסקי אפריה ורביה אנשים נמי לאחר שקימו לא ליסור. ומי י"ל אנשים לעולם מפיסקי משום דכתיב בבקר זרע

כל עץ רענן שוחטי הילדים בנחלים תחת סעיפי הסלעים אל תקרי שוחטי
אלא שוחטי רב אסי אמר כאילו עובד עבודת כוכבים כתיב הכא תחת כל עץ
רענן וכתיב התם על ההרים הרמים ותחת כל עץ רענן רב יהודה ושמואל
הוו קיימי אאיגרא דבי כנישתא א"ל (ט) שיננא אחוז באמתך והשתן לחוץ היכי עביד
הכי והתניא ר"א אומר כל האוחז באמתו ומשתין כאילו מביא מבול לעולם
אמר אביי עשאו כבולשת (ט) דתנן "בולשת לעיר בשעת שלום חביות
פתוחות אסורות סתומות מותרות בשעת מלחמה אלו ואלו מותרות לפי
שאינן להן פנאי לנכך אלמא דכיון דבעית לא אחי לנמוכי הכא נמי כיון דבעית
לא אחי להרהורי והכא מאי ביעתותא איכא איבעית אימא ביעתותא דליליא
ודאיגרא ואיבעית אימא ביעתותא דרביה אב"א ביעתותא דשכינה ואיבעית
אימא אימתא דמריה עליה דקרי מחממת עליה אין זה ילוד אשה ואיבעית אימא רב נחמן
"אם היה נשוי מותר ואיבעית אימא כי הא אורי ליה דתני אבא בריה דרבי בנימין בר חיאי אבא מסייע בביצים
מלמטה ואיבעית אימא כי הא אורי ליה דאמר רבי אבהו אמר רבי יוחנן ג' גבול יש לו מעטרה ולמטה מותר
מעטרה

תמא לתלמודא בימא בפרק אמר להם הממונה גבי כל המטיל מים טעון (בכרכות דף ק"ח) וי"ל דהיינו כמ"ס ששלמה רגלים עם
משום דאיכא ניצוצות ומיאכא ניצוצות משמש דאסור לאחוז באמה וכן כ"ב כ"כ מוכיח דקאמר ואי ליכא פפי תיחוח
יעמוד במקום גבוה וישתין במקום מרדון: והלא ניצוצות ניהוין. הימה אמאי לא מהדר משפסף כדמשמש ביומא או יסייע
מביצים ולמטה או מעטרה ולמטה:

תוס' הרא"ש (המשך)

את זרעך ולעבר אל תגח
דיך כדאיתא בפרק הבא על
ביבמות וליה קשה לר' יוחנן
בן ברוקא דאמר התם על
שניהם הוא אומר פרו ורבו
וי"ל דהיינו עעמא
דאנשים מפיסקי לפי
מורתי מבחון אבל אשה
מורת מבכפס. והא
דאמרי' ג' נשים משמשות
בבין דמשמשות הא שאר
נשים אסורי וי"ל לפר"ח
לרש"י נוחא דאסורי משום
השחתת זרע ולאריך
פירושא נמי איכא למימר
דאסורי משום שמשותיות
לרש"י האש. א"ג איכא
לפרש"י ציביות לשמש
בבין: א' הכי מאי איריא
מביה כי לא מרבה נמי. פ"י
א"ב מתני' לענין זוב איירי
א"ג ר' דבוב ליכא למיחוש
א"ג נוחא גזרה לענין זוב אטו
שמא יבדוק לענין שכבת
זרע וכו' גזיר הבנן דוקא
לכדוק כדי לירע מגני
דאיותו ולספור ד נקיים
אלא כיון דמקמת מתני'
משום דאנשים בני הרגשה
ניהו אלמא בשכבת זרע
מוקמת לה דאי זבוב ומשום
גזרה הכי הוה לך למימר
אנשים דאחי לירי הרגשה
בשכבת זרע. א"ה אפי' לא
מרבה נמי. א"ג י"ל א"ב
מתני' בבירוק בצרוז או
בחרס או במטילת עבה דלא
אחי לירי חמוס. ומי
במרבה גזיר שמא ישכח
ויבדוק במטילת רבא אלא
כיון דאמרת אנשים דבני
הרגשה ניהו אלמא
דבמטילת רבא מוקמת לה
דאי במטילת עבה ומשום
גזירה הכי הוה לך למימר
אנשים דאחי לירי הרגשה
משום הרגשה: והתניא רבי
אליעזר אומר. א"ג דרבנן
פליגי עליה. פריך מר'
אליעזר וכן לקמן פ"ח
מנייה עליה דהשתא דנראה
שזרזו חכמים והודו לר'
אליעזר ולא מחלוקת גמור
היה אלא ששאלו לו מה
יעשו לניצוצות וכן משמש